Gemeente Sittard-Geleen Born

Uitvoeringsprogramma Routekaart Energietransitie 2025-2027

Gemeente Sittard-Geleen

12 december 2024

Inhoud

Inleiding	3
Overzicht van activiteiten in het uitvoeringsprogramma	4
1. Energiebesparing	5
2. Warmte	6
3. Elektriciteit	7
4. Proces en organisatie	8
Kosten en capaciteit	9
Aan de slag met de energietransitie	10

Inleiding

Inleiding
De energietransitie is één van de grootste opgaven waar we als gemeente Sittard-Geleen de komende jaren voor staan. Het einddoel is om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit betekent dat alle gebruikte energie afkomstig is uit hernieuwbare bronnen. Om deze transitie te realiseren zijn er grote aanpassingen aan ons huidige energiesysteem nodig. Dit vraagt een inspanning van onze inwoners, bedrijven en organisaties en uiteraard van ons als gemeente.

Om in de toekomst een betaalbaar, betrouwbaar, veilig en duurzaam energiesysteem te hebben, moeten we vandaag duidelijke keuzes maken. De gemeenteraad heeft hiervoor de *Routekaart Energietransitie* vastgesteld.
Het doel van de Routekaart is een integraal gedragen en vastgestelde visie op de energietransitie waarmee:
1. strategische keuzes worden gemaakt voor het toekomstige energieneutrale energiesysteem in 2050, en:
2. keuzes worden vertaald in een uitvoeringsprogramma voor de periode tot 2027.

Dit uitvoeringsprogramma 2025-2027 van de Routekaart Energietransitie vertaalt de beleidsmatig gemaakte keuzes naar concrete activiteiten. Met de uitvoering van deze activiteiten worden de nodige acties uitgevoerd om de doelen en ambities van de Routekaart te realiseren.

Op de volgende pagina's zijn de projecten en activiteiten binnen de scope van de Routekaart Energietransitie inzichtelijk gemaakt voor de drie strategische thema's (besparing, warmte en elektriciteit) aangevuld met het thema proces en organisatie. Dit laatste thema omvat de activiteiten die gericht zijn op de interne gemeentelijke organisatie en thema-overstijgend of algemener van aard zijn.
Per activiteit is aangegeven welke **rol** de gemeente vervult, wie binnen de gemeente **eigenaar** is van het project, wanneer de uitvoering gepland staat (**planning)** en of het een bestaande of een nieuwe activiteit is. Door middel van een kleurcode is vervolgens aangegeven of het beschikbare budget en de uitvoeringskracht toereikend zijn. Bij de activiteiten van het uitvoeringsprogramma worden waar nodig inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en instellingen en stakeholders betrokken.

Rol van de gemeente

Per activiteit benoemen we de specifieke rol die we als gemeente vervullen. De Routekaart sluit hiermee aan bij de rollen van de omgevingsvisie.

- **Presterend**: we initiëren en coördineren activiteiten.
- **Rechtmatig**: we maken regels zodat inwoners en bedrijven kunnen bijdragen aan de ambities.
- **Netwerkend**: we werken actief samen met andere partijen.
- **Participerend**: we kunnen een initiatief van inwoners en bedrijven ondersteunen.

Sittard-Geleen wil zoveel mogelijk participatief en netwerkend zijn. En onze presterende en rechtmatige rol vullen we zoveel mogelijk participatief in.

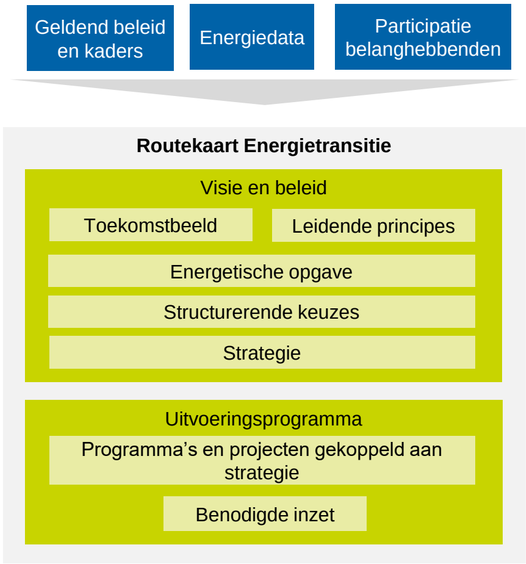

Figuur 1: samenhang onderdelen Routekaart Energietransitie en dit uitvoeringsprogramma

Overzicht van activiteiten in het uitvoeringsprogramma

1. Energiebesparing	2. Warmte	3. Elektriciteit	4. Proces en organisatie
1.1 Lokale aanpak isolatie koopwoningen (label D t/m G): Nationaal Isolatieprogramma (NIP)	2.1 Warmtenet Zuid-Limburg	3.1 Aanpak stimuleren zon op dak (kleinschalig)	4.1 Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (voorbeeldrol)
1.2 Lokale aanpak isolatie koopwoningen: Soortenmanagementplan (SMP)	2.2 Opstellen wijkuitvoeringsplannen	3.2 Herijking afwegingskader grootschalige opwek wind- en zonne-energie en toetsingsprocedure (RES)	4.2 Strategie en plaatsingsbeleid elektrisch laden
1.3 Opstellen integraal plan energiebesparing	2.3 Opstellen Warmteprogramma	3.3 Verkenning en planvorming realisatie zonne- en/of windenergie (RES)	4.3 Communicatiecatalogus energietransitie
1.4 Energiecoaches	2.4 Proeftuin aardgasarme wijk Limbrichterveld Noord	3.4 Aanpak verduurzaming bedrijventerreinen en MKB	4.4 Participatie en activatie inwoners energietransitie
1.5 Educatielessen		3.5 Aanpak verzwaring elektriciteitsnet	4.5 Opstellen gemeentebreed programma duurzaamheid
1.6 Toezicht en handhaving energiebesparing bedrijven		3.6 Maatwerkoplossingen netcongestie	4.6 Monitoring voortgang energietransitie
		3.7 Realiseren publieke laadinfrastructuur (regionale concessie)	4.7 Verwerving bovengemeentelijke middelen en cofinanciering energietransitie
			4.8 Beleidsevaluatie en herijking uitvoeringsprogramma

1. Energiebesparing

Voor energiebesparing gaan we aan de slag met een lokale isolatieaanpak voor de lagere energielabels D t/m G. Dit doen we door het implementeren van het **Nationaal Isolatieprogramma** waarvoor SPUK-gelden vanuit het Rijk beschikbaar zijn. Het **soortenmanagementplan (SMP)** moet worden uitgevoerd om op grote schaal te kunnen gaan isoleren. Hierin wordt de aanwezigheid van beschermde diersoorten onderzocht in het kader van de na-isolatie van de bestaande woningvoorraad. Er lopen al verschillende activiteiten die gericht zijn op energiebesparing voor verschillende doelgroepen. Met de activiteit **opstellen integraal plan energiebesparing** verbinden we deze activiteiten met elkaar in 2025 en bepalen we wat er nodig is om dit vanaf 2026 verder te gaan uitvoeren en versnellen.

De **Energiecoaches** die al actief zijn om inwoners te ondersteunen met verduurzamen zullen dit blijven doen. Hun inzet is zeer belangrijk om inwoners objectief advies te geven en te helpen verduurzamen. We willen de dienstverlening van de energiecoaches verder professionaliseren en uitbreiden.

Met de activiteit **Educatielessen** worden leerlingen op scholen geïnformeerd over duurzaamheid. **Toezicht en handhaving energiebesparing bedrijven** is belegd bij de omgevingsdienst. Zij adviseren en controleren bedrijven die vanuit de energiebesparingsplicht wettelijk verplicht zijn om te rapporteren over hun energieverbruik en verduurzamingsmaatregelen te treffen.

Nr.	Naam van de activiteit	Rol	Eigenaar	Planning	Status	Budget	Uitvoeringskracht
1.1	**Lokale aanpak isolatie koopwoningen (label D t/m G): Nationaal Isolatieprogramma (NIP)**	Presterend	EDO	2025-2027	Bestaand	🟢	🟡
1.2	**Lokale aanpak isolatie koopwoningen: Soortenmanagementplan (SMP)**	Presterend	EDO	2025-2026	Bestaand	🟢	🟢
1.3	**Opstellen integraal plan energiebesparing**	Presterend	EDO	2025	Nieuw	🟡	🟡
1.4	**Energiecoaches**	Presterend	EDO	2025-2026	Uitbreiding	🟢	🟢
1.5	**Educatielessen**	Presterend	EDO	2025-2027	Bestaand	🟢	🟢
1.6	**Toezicht en handhaving energiebesparing bedrijven**	Rechtmatig	Toezicht en Handhaving	2025-2027	Bestaand	🟢	🟢

Status
Bestaand = continuering huidige activiteit
Uitbreiding = uitbreiding huidige activiteit
Nieuw = nieuwe activiteit

Budget en uitvoeringskracht
Met dekking
Extra dekking zal nodig zijn

2. Warmte

De activiteit **Warmtenet Zuid-Limburg** valt inhoudelijk onder dit uitvoeringsprogramma, maar wordt gezien de omvang van het project budgettair apart gedekt. Momenteel verkeert dit project in fase 3 (ontwikkelen). Samen met belanghebbenden wordt een financieel en technisch plan gemaakt voor het eerste deel van het warmtenet, zonder dat er al een warmtenet wordt aangelegd. In 2026 wordt mogelijk de opdracht gegeven voor de aanleg van het warmtenet. De realisatie zal meerdere jaren in beslag nemen, waarna er ook wordt gekeken naar verdere uitbreiding. De gemeente is reeds bezig met het **opstellen van wijkuitvoeringsplannen** voor de wijken Obbicht en Broeksittard. Hierin wordt samen met de wijk een plan gemaakt voor een aardgasvrije wijk. Het streven is om dit uiterlijk eind 2026 gereed te hebben. De bedoeling is om dit vanaf 2027 op te schalen naar twee nieuwe wijken per jaar. Hierbij wordt aangesloten op de uitkomsten van het nieuw op te stellen **Warmteprogramma.** Het Warmteprogramma is het vervolg op de Transitievisie Warmte en vormt daarmee het beleid voor de warmtetransitie. In het Warmteprogramma maakt de gemeente keuzes tot 2035 over het aardgasvrij maken van de gebouwde omgeving (welke wijken, buurten en dorpskernen in de komende 10 jaar van het aardgas af gaan en hoe). Voor de activiteit **Proeftuin aardgasarme wijk Limbrichterveld Noord** wordt momenteel een doorstart gemaakt. Hiervoor is dekking vanuit een reserve die bestaat uit oorspronkelijk ontvangen middelen vanuit het Rijk. Voor het opstellen van wijkuitvoeringsplannen is ook dekking beschikbaar vanuit een reserve. Voor het opstellen van het Warmteprogramma zullen expertise en capaciteit nodig zijn vanuit de markt.

Nr.	Naam van de activiteit	Rol	Eigenaar	Planning	Status	Budget	Uitvoeringskracht
2.1	**Warmtenet Zuid-Limburg**	Presterend	EDO	2025-2027	Bestaand	Separaat raads-besluit	🟢
2.2	**Opstellen wijkuitvoeringsplannen:** • Obbicht • Broeksittard • *Vervolg wijken o.b.v. warmteprogramma*	Presterend	EDO	2025-2027	Uitbreiding	🟢	🟡
2.3	**Opstellen warmteprogramma**	Presterend	EDO	Uiterlijk 2026	Nieuw	🟡	🟢
2.4	**Proeftuin aardgasarme wijk Limbrichterveld Noord**	Presterend	EDO	2025-2027	Bestaand	🟢	🟢

Status
Bestaand = continuering huidige activiteit
Uitbreiding = uitbreiding huidige activiteit
Nieuw = nieuwe activiteit

Budget en uitvoeringskracht
Met dekking
Extra dekking zal nodig zijn

3. Elektriciteit

De activiteit **aanpak stimuleren zon op dak (kleinschalig)** moet resulteren in een concrete aanpak hoe de gemeente zon op dak voor particulieren en bedrijven met een kleinverbruiksaansluiting kan stimuleren. Hiermee wordt het benutten van de technische potentie van zon op dak verder versterkt. Onderdeel hiervan is een focus op slim gebruik en informatievoorziening naar inwoners. De aanpak wordt in 2025 opgesteld en vanaf 2026 uitgevoerd.
Het **herijken van het afwegingskader grootschalige opwek wind- en zonne-energie en toetsingsprocedure (RES)** heeft als doel om de mogelijkheden voor de grootschalige opwek van elektriciteit vast te leggen op basis van een maatwerkaanpak. De activiteit **Verkenning en planvorming realisatie zonne- en/of windenergie (RES)** hangt hier nauw mee samen, omdat deze mogelijkheden onderzoekt voor een aantal typen locaties. Onderdeel hiervan is de innovatieve windstraat als onderdeel van de Circular Mile, een verkenning van de haalbaarheid van zonne-energie op gemeentelijke gronden en parkeerplaatsen. Ook het project opwek energie op rijksvastgoed (OER) is hierin meegenomen.
De **Aanpak verduurzaming bedrijventerreinen en MKB** sluit aan bij het reeds bestaande ‘Uitvoeringsprogramma Bedrijventerreinen’ met een specifieke focus op verduurzaming. Er is in 2024 een kwartiermaker verduurzamen bedrijventerreinen gestart die op 4 geselecteerde bedrijventerrein de energieproblematiek en netcongestie in beeld brengt en een plan van aanpak ontwikkelt om problemen op te lossen en kansen te benutten. Ook is er een directe relatie met het ‘Uitvoeringsprogramma Ambitieus MKB 046’. Dit richt zich op de ondersteuning van MKB-ondernemers in de regio Westelijke Mijnstreek (Sittard-Geleen, Beek en Stein) met als doel toekomstbestendig ondernemen te bevorderen. Hierbij hebben verduurzaming en energietransitie een centrale rol in het toekomstbestendig maken van MKB-bedrijven.
De activiteit **Aanpak verzwaring elektriciteitsnet** voorziet een extra vraag naar capaciteit en kennis om invulling te geven aan de opgave om het elektriciteitsnet te verzwaren. Een voorbeeld hiervan is de plaatsing van 580 extra transformatorstations. Onderdeel hiervan zijn de interne afstemming en het samenbrengen van afdelingen binnen de gemeente, de samenwerking met netbeheerder Enexis en een eenduidige communicatie naar externe partijen. Doel is om dit proces vanuit de gemeente te versnellen en maximaal te ondersteunen. De activiteit **maatwerkoplossingen netcongestie** betreft gemeentelijke capaciteit van 1 FTE om samen met stakeholders te komen tot maatwerkoplossingen voor netcongestie. Tot slot geeft de activiteit **Realiseren publieke laadinfrastructuur (regionale concessie)** stapsgewijs invulling aan de uitbreiding van het aantal laadpunten voor elektrisch vervoer.

Nr.	Naam van de activiteit	Rol	Eigenaar	Planning	Status	Budget	Uitvoerings-kracht
3.1	**Aanpak stimuleren zon op dak (kleinschalig)**	Presterend	EDO	2025-2027	Nieuw	🟡	🟢
3.2	**Herijking afwegingskader grootschalige opwek wind- en zonne-energie en toetsingsprocedure (RES)**	Rechtmatig	EDO	2025	Nieuw	🟢	🟢
3.3	**Verkenning en planvorming realisatie zonne- en/of windenergie (RES)**	Presterend	EDO	2026-2027	Nieuw	🟡	🟢
3.4	**Aanpak verduurzaming bedrijventerreinen en MKB**	Presterend	EDO	2025-2027	Uitbreiding	🟢	🟢
3.5	**Aanpak verzwaring elektriciteitsnet**	Netwerkend	1.Vastgoed 2. IPOR, 3. Bestuur en communicatie	2025-2027	Nieuw	🟡	🟡
3.6	**Maatwerkoplossingen netcongestie**	Netwerkend	EDO, Vastgoed	2025-2027	Nieuw	n.v.t.	🟢
3.7	**Realiseren publieke laadinfrastructuur (regionale concessie)**	Presterend	RO, IPOR	2025-2027	Bestaand	🟢	🟢

Status
Bestaand = continuering huidige activiteit
Uitbreiding = uitbreiding huidige activiteit
Nieuw = nieuwe activiteit

Budget en uitvoeringskracht
Met dekking
Extra dekking zal nodig zijn

4. Proces en organisatie

Het onderdeel proces en organisatie richt zich op activiteiten die van toepassing zijn op de gemeentelijk organisatie.
De activiteit **Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (voorbeeldrol)** zet in op het verduurzamen van gemeentelijke gebouwen. Dit is belangrijk vanuit de voorbeeldrol die de gemeente heeft naar inwoners en andere partijen. Tevens zijn er wettelijke verplichtingen waaraan de gemeente moet voldoen, zoals de verplichting van het hebben van een energielabel C voor kantoren. **Strategie en plaatsingsbeleid elektrisch laden** is het gemeentelijk beleid voor elektrische laadinfrastructuur. Hiermee kan mobiliteit blijven verduurzamen. De vaststelling is beoogd in maart 2025.
Het **communicatiecatalogus energietransitie** moet zorgen voor een eenduidige en herkenbare communicatie over de energietransitie. Het doel is om alle huidige uitingen en activiteiten samen te brengen en te bepalen hoe dit in de toekomst moet worden ingevuld. We zijn al bezig met **participatie en activatie van inwoners voor de energietransitie** door middel van het duurzaamheidshuis, de duurzaamheidsbus en het energieloket. Het duurzaamheidshuis heeft als project een apart budget. In dit uitvoeringsprogramma zijn kosten opgenomen om inhoudelijk invulling te geven aan het duurzaamheidshuis.
De activiteit **opstellen gemeentebreed programma duurzaamheid** verbindt de opgaven van de energietransitie met circulariteit. **Monitoring voortgang energietransitie** heeft als doel het opstellen van een monitoringstool voor het periodiek actualiseren van de beschikbare data en de voortgang van dit uitvoeringsprogramma te volgen.
Beleidsevaluatie en herijking zal in 2027 worden uitgevoerd in lijn met de Routekaart Energietransitie. Het benodigde budget is bestemd voor extern advies en begeleiding van een objectieve evaluatie en herijking. De activiteit **Verwerving bovengemeentelijke middelen en cofinanciering energietransitie** is gericht op het verkrijgen van subsidies.

Nr.	Naam van de activiteit	Rol	Eigenaar	Planning	Status	Budget	Uitvoerings-kracht
4.1	**Verduurzamen gemeentelijk vastgoed (voorbeeldrol)**	Rechtmatig	Vastgoed	2025-2027	Bestaand	🟢	🟡
4.2	**Strategie en plaatsingsbeleid elektrisch laden**	Presterend	RO-Mobiliteit	2025	Bestaand	🟢	🟢
4.3	**Communicatiecatalogus energietransitie**	Presterend	Bestuur en Communicatie, EDO	2025-2027	Nieuw	🟡	🟡
4.4	**Participatie en activatie inwoners energietransitie**	Presterend	EDO	2025-2027	Bestaand	🟡	🟡
4.5	**Opstellen gemeentebreed programma duurzaamheid**	Netwerkend	EDO	2025-2027	Bestaand	n.v.t.	🟢
4.6	**Monitoring voortgang energietransitie**	Presterend	EDO	2025-2027	Nieuw	🟡	🟢
4.7	**Verwerving bovengemeentelijke middelen en cofinanciering energietransitie**	Presterend	EDO	2025-2027	Nieuw	🟡	🟡
4.8	**Beleidsevaluatie en herijking uitvoeringsprogramma**	Netwerkend	EDO	2027	Nieuw	🟡	🟢

Status
Bestaand = continuering huidige activiteit
Uitbreiding = uitbreiding huidige activiteit
Nieuw = nieuwe activiteit

Budget en uitvoeringskracht
Met dekking
Extra dekking zal nodig zijn

Kosten en capaciteit

De Routekaart Energietransitie bepaalt het ambitieniveau en de prioriteiten. Dit uitvoeringsprogramma heeft dit voor de prioritaire thema's vertaald naar activiteiten. Voor elk van de activiteiten is vervolgens een inschatting gemaakt van de kosten en de benodigde capaciteit. Voor bestaande activiteiten die gecontinueerd of uitgebreid worden is deze inschatting in de regel nauwkeuriger dan voor nieuwe activiteiten. De kosten- en capaciteitsinschatting hangt nauw samen met de definitie van de scope van de activiteit. Voor een aantal activiteiten staat die nog niet helemaal vast, dit wordt de komende periode nader uitgewerkt.

Vervolgens is in kaart gebracht welke middelen in de vorm van Specifieke Uitkeringen (SPUK) van de Rijksoverheid, CDOKE-middelen en bestaande reserves in de reguliere begroting beschikbaar zijn. Alle activiteiten waarvoor er dekking is vanuit bestaande middelen zijn in de voorgaande tabellen groen aangeduid. Activiteiten waarvoor er geen budget is vanuit een SPUK, reserves of CDOKE-middelen zijn oranje aangeduid.

De totaal benodigde middelen voor de nieuwe (oranje) activiteiten bedragen circa € 800.000 voor de jaren 2025-2027. In 2024 is incidenteel € 260.000 toegekend als Speerpunt Middelen Duurzaamheid.

De extra benodigde capaciteit zal in de jaarlijkse onderhoudsronde worden geadresseerd. Voor activiteiten waarbij de uitvoeringskracht met oranje is aangegeven wordt een knelpunt verwacht. Dit is een indicatie.

Voor bepaalde activiteiten zijn het uitvoeringsbudget en/of de capaciteit voor elkaar inwisselbaar. Zo kan bijvoorbeeld externe capaciteit ingehuurd worden indien dit niet intern beschikbaar is. Bij dit uitvoeringsprogramma is ervan uitgegaan dat zoveel mogelijk binnen de organisatie met interne capaciteit zal worden gewerkt.

De verantwoording van het budget zal plaatsvinden via de reguliere P&C-cyclus (activiteit eigenaar).

Aan de slag met de energietransitie

Als vervolg op dit uitvoeringsprogramma zal voor een aantal, met name nieuwe activiteiten nog de exacte scope moeten worden bepaald. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een beknopt projectplan. Vervolgens moeten de activiteiten bij de juiste perso(o)n(en) worden belegd die dit gaan uitvoeren.

Een belangrijk aspect van de uitvoering is het creëren van samenhang en synergie tussen de activiteiten, omdat ze direct invloed hebben op elkaar. Meerdere gebiedsgerichte activiteiten die op een bepaald moment in een gebied gaan spelen, moeten goed op elkaar worden afgestemd. Een voorbeeld is een gebiedsgerichte aanpak van een wijkuitvoeringsplan, met het verduurzamen van een bedrijventerrein, het verzwaren van het elektriciteitsnet, de aanwezigheid van de energiecoaches en het communicatieplan.

In het kader van het programmamanagement ligt er een opgave om de samenhang en synergie te bewaken voor de projecten en processen in het uitvoeringsprogramma. De programmamanager signaleert de voortgang en rapporteert hierover.

Dit uitvoeringsprogramma wordt geëvalueerd in Q3 2027. Daarna wordt in Q4 2027 een uitvoeringsprogramma opgesteld voor 2028-2030, in lijn met de Routekaart Energietransitie.

Uitvoeringsprogramma Routekaart Energietransitie 2025-2027

Gemeente Sittard-Geleen, 12 december 2024

Dit uitvoeringsprogramma is tot stand gekomen door een samenwerking van team Economische en Duurzame Ontwikkeling van de gemeente Sittard-Geleen en adviseurs van Stantec B.V.

Fotografie: gemeente Sittard-Geleen